

Fig. 1. Tæbring. Ydre, set fra Sydøst.

TÆBRING KIRKE

MORSØ SØNDER-HERRED

Kirkens Tiende blev 16. August 1723 med Reservation af Jus vocandi afhændet til Anders Kjærulf¹, Ørndrup Hovedgaard i Karby Sogn. 1798² overdrog Ejeren Hagen Jørgensen Tienden til sin Søn sammen med Gaarden Votborg (i Sognet)³. 1854 overtog Tiendeyderne Kirken, som overgik til Selveje 1. Januar 1913.

Kirken ligger Nordøst for Byen, nordligst i Sognet, tæt ved Kysten af Dragstrup Vig. Nord for Kirkegaardens Kampestensdige falder Strandbrinken brat ned til Vigen. Syddiget og Indkørslen er omsat ved en Kirkegaardsudvidelse 1939.

Bygningen bestaar af Kor og Skib fra romansk Tid samt Vaabenhus fra 1919. Orienteringen har ret stærk sydlig Afvigelse.

Den lille, romanske *Granitkuaderkirke*, Kor og Skib, har Skraakantsokkel, som under Koret ligger 15 cm højere end under Skibet. Koret har et i Lysningen lukket Østvindue (H. 106 cm, Br. 59) og et Nordvindue (100 x 65 cm), omtrent i samme Højde over Sokkelen (166—68 cm), det første med, det andet uden Saalbænk-Monolit. 1883 omtales Østvinduet som en Best, Nordvinduet slet ikke (Uldall)⁴; formodentlig er de senere blevet mere eller mindre suppleret udvendig, hvor begge Vinduer har Monolitoverliggere. I Skibet, hvis Murhøjde over Sokkelen er o. 3,85 m, er der ikke bevaret oprindelige

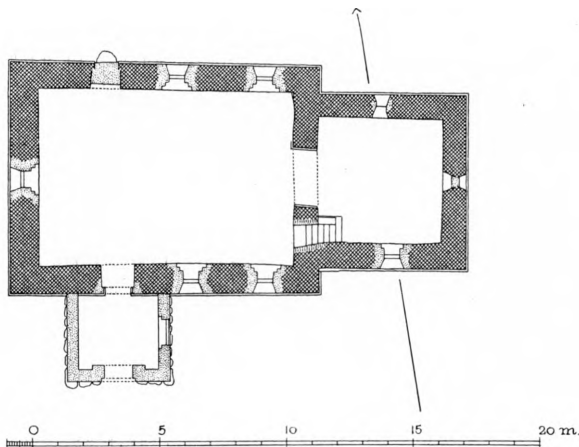

Fig. 2. Tæbring. Plan. 1 : 300. Maalt af C. G. Schultz 1940.

Vinduer. Den retvinklede Syddør med lige Overligger er endnu i Brug; Skraakanten løber nu om Karmhjørnerne. Den tilmurede Norddør er stærkt forvansket ved Omsætning af Kvadrene, men det synes, at den har brudt Sokkelten uden Hjørnemarkering.

Ikke faa Kvadre har Stenhuggerfelter. Paa Korets Østmur er der et uregelmæssigt, vinkelformet Felt, paa dets Syd- og Vestmur tre, et rektangulært, et hesteskoformet og et korsformet. Paa Skibet findes i Syddørens Overligger en mod Stenens Overkant aaben Halvoval, og i en af Vestgavlens Kvadre atter et hesteskoformet Felt. Endvidere er i en af Sokkelkvadrene under Skibets Syd- og Vestmur indristet en Figur mindende om et Hjerte, hvis to opadvendende Fligetangerer Skraakantens Overside.

I det *Indre* har den velbevarede Korbue lige afskaaret, rundstavprofilert Sokkel under Vangerne (S. 784 Fig. 26) og uregelmæssige Kragsten med uens Profiler, der kun løber om Vesthjørnerne (S. 783 Fig. 5—6); paa den nordre skifter Profilen Karakter, saa at den ved Østenden snarest kun har en svag Huling over en Rundstav. Paa Vestenden af den søndre Kragsten er Skraaleddet mellem de to Rundstave svagt hulet.

Ændringer og Tilføjelser. *Vaabenhuset*, af smaa Sten, fra 1919, har afløst et ældre af lignende Materiale over Syld af raa Kamp, maaske det samme, som vist paa Matrikelkortet fra 1789 (Fig. 5).

En tømret *Klokkestabel*, vistnok fra 1868 (sml. Klokke S. 818), stod op ad Kirkens Syd- og Vestmur indtil 1919, da den blev ændret og flyttet til Kirkegaardens sydøstre Hjørne. Et ældre **Klokkehus* af Tømmer opstøttedes 1686 (Rgsk.).

1701 nævner Regnskabet to af Højkirkeens Vinduer, det store ved Prædikestolen paa Søndersiden og det lille paa Nordsiden. Indtil 1919 havde Skibet to nyere Vinduer mod Nord, intet i Vestgavlen og kun eet mod Syd. Det sidste,

der var spidsbuet og falset udvendig og havde brede, ujævnt brudte Smige indvendig, maa være det 1701 nævnte; maaske indeholdt det sengotiske Rester.

Kirken præges af en 1918—19 gennemført Hovedstandsættelse (Arkitekt Hother Paludan), ved hvilken Vaabehuset fornyedes, de synlige Dele af Taggavlene ommuredes med smaa Mursten, og Vinduerne, med Undtagelse af de oprindelige, fik ny-romanske Kvaderkarme og Monolit-Overliggerer udvendig og dobbelte Teglstensfalse indvendig.

Kvadermurværket staar blankt, Murstenspartierne hvidkalkede. Ved Istandsættelsen blev Tagværkerne fornyet af Fyr og hængt med Vingeteg; Kor og Skib havde indtil da været tækket med Bly. Det Indre har Bjælkelofter.

KALKMALERIER

Ved Hovedstandsættelsen 1919 undersøgtes Rester af sengotiske †Kalkmalerier malet med gule og røde Farver og sorte Konturer. Paa Sydvæggen, Øst for Indgangsdøren fremkom en fragmentarisk Mandsfigur, staaende paa et Hjul, og omkring Figuren og i Hjulet et usammenhængende Ornament. Nederst paa Nordvæggen sporedes kraftige Ornamenter samt Bagdelen af et Dyr. Nu overkalket.

I Triumfbuen og paa Væggen derover dækkedes de sengotiske Ornamenter af en ret ødelagt efterreformatorisk Dekoration, der ogsaa fandtes i Prædikestolens Opgangsdør, groft Rankeværk, hvidt paa sortegraa Bund. Ranke-slyngene over Triumfbuen blev stærkt opmalede.

INVENTAR

Alterbord, romansk, af Granitkvadre, men flyttet, saa at det nu staar op ad Korets Østvæg; 1873 stod det frit, o. 50 cm fra Væggen. Pladen 141 × 111 × 19 cm, har Hulkantprofil og ophugget Overflade. I en af dens fire Kvadre ses en *Helgenrau* af usædvanlig Form, idet den i Bunden af den uregelmæssigt firkantede Forsækning til den forsvundne Dæksten har to Forbygninger til Relikvier, den ene hjerteformet, den anden firkantet.

†*Alterklæder*. 1) Af rødt Sarchs (tyndt, uldent Stof), nævnt 1686. 2) Da sal. Hr. Bagges Datter, Ingeborg Cathrine Brønow 1698 blev nedsat midt i Kirken, forærede Moderen et blommet Alteromhæng og en Alterdug (Rgsk.).

Altertavle i Renaissance, o. 1610—20. Den enkle Komposition, med tand-snitindrammet Storfelt flankeret af slanke Søjler, efterligner Frøslev (S. 802, men i Stedet for Fløjdøre er der almindelige Vinger. Søjlekapitælerne er

joniske; paa Postamentfremspringene sidder Løvemasker, paa Gesimsfremspringene Englehoveder. De sparsomt udskaarne Vinger har Ørnehoved og -klo og i Midten et Diademhoved. Topkartouchen over Storgesimsen er noget rigere ornamenteret om et Cirkelfelt. To Topspir har senere faaet paasat kongekronede Navnetræk; »F. 4« og »Lov.« (o: Dronning Lovise), et Minde om en nu forsvunden Staffering, hvorom Præsten 1707 sluttede Kontrakt med Jens Jensen (Thrane), Skildrer paa Fussingø (28 Rdl.); i det store Spejl skulde Nadveren afskildres, i øverste Runddel Korsfæstelsen⁵. Egetræet staar nu rensat; paa Postament og Frise er der sat Plader med skaarne religiøse Indskrifter fra o. 1900. Storfeltet indeholder nu et Maleri, Jesus blandt de Skriftkloge, af Johan Thomas Skovgaard, signeret: »I. T. S. 1935 efter Studier af I. F. S.«.

Altersølv. Kalk fra 1778. Foden er rund med kegleformet Overdel, Knoppen af spidsovalt Tværnsnit, Skaftet rundt. Paa Bægeret, der deles vandret af en Rundstav, er graveret Alliancevaaben samt Initialerne S K V og I M B (Kursivversaler) for Kirketiendejeren Søren de Kiærulf og Hustru Johanne Marie Benzon⁶. Paa Fodpladen er der et helt udslidt Mestermærke. *Disk* med graveret Cirkelkors og Mestermærke for Jens Kjeldsen Sommerfeldt, Aalborg (Olrik 515).

Alterstager fra o. 1675, 30 cm høje, barokt profilerede; Lyseskaalen er løs, Lysetornen af Malm.

†*Messehageler*. 1) Af blommet Kaffa (mønstret Uldplyds eller Fløjl), nævnt 1686. 2) Af rødt Silkeplyds, foræret 1695 af Hr. Peder Holst, Sognepræst til Vraa, vist den samme som den 1719 nævnte, af rødt Fløjl med Kors og Guldkniplinger (Rgsk.).

†*Alterskranke*. 1706 fik Jep Snedker af Nykøbing Betaling for et Rækværk for Alteret, der maledes af Jens Thrane (Rgsk.).

Font (Fig. 3), romansk, af Granit. Den ægformede Kumme, hvis Tværmaal er 58 cm, har Afløbshul i Midten og er noget ophugget. Foden har under Halsen paa hver Side tre runde Knopper og derunder omvendte Buer, hvis Spidser mødes ved Hjørnerne. Fonten, der kun er 63 cm høj, staar paa en moderne, muret Plint.

Fad af Nürnbergerarbejde, fra o. 1575, 51 cm i Tvm. I Midtfeltet Bebudelsen omgivet af to Minuskelringe; paa Randen indstemplede Ornamenter. *Kande* af Tin, pæreformet.

**Korbuekrucifiks*, senromansk. Kun Figuren (Fig. 4) er bevaret, stærkt defekt, idet højre Side af Hovedet og Kroppen samt Arme og Fødder mangler. Den stive og ubehjælpsomt skaarne Figur har bølget Haar og Kinds-kæg med flade Indsnit. Ansigtet er skaaret i et Stykke for sig og paasat. Brystkassen er flad, uden Markering af Ribben. Lændeklædet, med stive Folder ordnede

E. M. 1939

Fig. 3. Tæbring. Font (S. 816).

E. M. 1939

Fig. 4. Tæbring. * Krucifiksfigur (S. 816).

i Sildebensmønster, dækker Knæene og har Vulst foroven. Fødderne har været overlagte. Ingen Staffering er bevaret. Nu paa Dueholm.

Prædikestol i Renaissance fra o. 1590—1600, af Næssundtype, i Form og Anbringelse (foran den gennem Triumfmuren brudte Opgang) meget lig Frøslevstolen (S. 804). Af dens seks Fag danner de fire en Karnap; de to Sidesfag er meget smalle. Smaa Afvigelser fra Frøslev er, at Buevinklerne fyldes af snegleagtige Volutter, at Hængestykkerne ikke har Cirkelskiver, men liljeagtige Blomster, der i eet Tilfælde erstattes af et indsnittet Kors, og at der flere Steder paa Stolen findes indstemplede Stregcirkler. Nymodens, broget Staffering med moderne Indskrifter. I de smalle Sidesfelter malet »F. 4« og »Lov«. Karnapfelternes Evangelister meget groft opmalede. 1711 fik Maler Rasmus Jensen Thrane af Nykøbing Betaling for at staffere Prædikestolen med ægte Guld, Sølv og Farver (Rgsk.).

Stolestader og Orgelpultur er fra Hovedstandsættelsen 1918—1919. 1708 forfærdigede Snedker Jep Christensen otte †Mandsstole med Døre og Panelværk (Rgsk.).

†*Skrifestol* stafferet af Jens Jensen Thrane 1706 (Rgsk.).

Maleri, stort, Kopi af »Tronende Madonna med Helgener«, i forgyldt Ramme med Galleriskilt: »Alb. Kuchler efter Perugino«, deponeret af Statens Museum for Kunst. Paa Skibets Nordvæg.

Lysekrone, o. 1650, lille, femarmet, med tre Prydbøjler og som Topfigur en flakt Ørn. I Koret.

Klokke. »Omstøbt af Gamst og Lunds Efterfølgere i Kjøbenhavn 1868«. Ophængt i ny Klokkestabel ved Kirkegaardens Østdige.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1686—1719, div. Aar (LA. Viborg). — Museumsindberetninger af J. Magnus-Petersen 1873, Kristian Due 1919 (Kalkmalerier), C. A. Jensen og E. Moltke 1939.

Johan P. Hovmøller: Tæbring Kirke, i AarbMors. 1928. S. 59—72.

Thura: Aalborg Stift S. 599. — F. Uldall: Optegnelser om de danske Landsbykirker III. 1885. S. 49 f.

¹ Fortegnelser over Danmarks Kirker o. 1630 og 1666 (RA). ² Hovmøller S. 67.

³ Sml. ogsaa Fortegnelser over Kirker og deres Ejere 1809 (RA). ⁴ Paa Planen fra 1873 (NM) er baade Øst- og Nordvindet tilmuret. ⁵ Kontrakten er dateret Tæbring 26. Febr. 1707: Pillerne og det andet deromkring efter Zirlighed baade med fidel Farver og Guld fordele, særdeles Capitelene med bestandig Guld bepydes. Efter Missive af Irup 24. Sept. 1706 lover J. J. T. at komme til Stede i Marts; Altertavlen skal blive afskrabet til hans Ankomst mest muligt, Lærred skal han selv skaffe. Han kvitterer for Betalingen 27. Maj 1707 (Rgsk.). ⁶ AarbMors. 1930. S. 93.

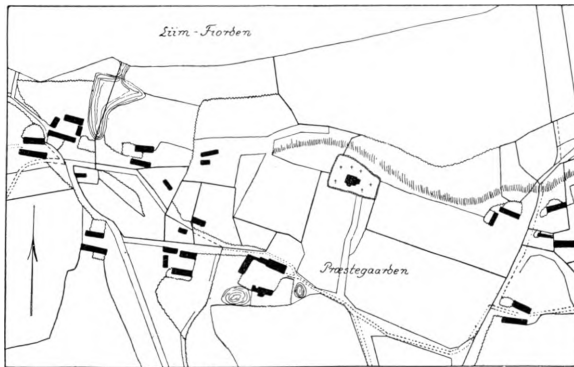

Fig. 5. Tæbring 1789.